

NR.11

1986
ISSN 0134-2266

ТАНЕКЕ

Sel õppeaastal on oktoobrilastel uued reeglid. Reeglid jäävad kergesti meelde, neid võite laulda tuntud laulu «Oktoobrilapsed» viisil. Täna ja mitmest järgmisest «Tähekesest» saate lugeda «Tragidest», ühe väikese maakooli oktoobrilaste tähest. «Tragid» tahavad oktoobrilaste reegleid hästi täita. Vaatame, kuidas see neil korda läheb.

Tegude ja soovide tund

EDA ALLIKMAA

**OLEME KÕIK TEOKAD LAPSED —
OLEME OKTOOBRI LAPSED.
ÕIGE VARSTI JUBA ME
PIONEERIKS ASTUME.**

Õpetaja soovis kõigile head puhkust ja lubas 1. klassi esimesele koolivaheajale. Bussilastel jäi veel tunnike oodata. Aga ka teised viivitasid kojuminekuga. Oodati tähejuhte. Reet ja Kai olid sõna saatnud, et astuvad pärast tunde oktoobrilaste poolt läbi. «Pioneer täidab oma lubaduse,» olid tähejuhitud mitu korda öelnud ja ise alati sõna pidanud. Reet ja Kai aitasid 1. klassi lastel oktoobrilaste reegleid õppida. Ei sobinud ju nüüd enne vahetunnikella koju joosta. Segaseks jäi ainult, mida pakulist pioneeridel veel enne vaheajale minekut öelda on. Kärt arvas, et matkaks kokku leppida. Üleeile, kui nad kõik oktoobrilasteks said, olid pioneerid matkast rääkinud. Kuid peosaginas jäi jutt poolikuks. Kärt ei eksinudki. Tähejuhitud tulid tõesti matkapaanidega. Lepiti kokku päev ja kellaaeg ning pioneerid seadsid end jälle minekule. Anne jõudis aga neist ette: «Võiks täna ka midagi teha. Bussini on veel aega.» Peep, kes akna juures seisis, lõpetas Anne mõtte välkkiirelt: «Lähme riisume oma muruplatsi veel üle.» Oktoobris sai klassi akendealune küll puhtaks kraabitud, aga sügistuule tempud on ju teada... Reet ja Kai polnudki vastu. Rein lippas riistakuuri võtme järele, teised läksid riietuma. Viie minuti pärast oldi tööpaigas. Tüdrukud hakkasid rehadega muru «kammima», kärumehed ja koormategijad sõidutasid esialgu ajaviiteks üksteist. Kärutaksod võtsid üha kõrgemaid pöördeid, prahihunnikud olid aga visad kasvama. Koormategijatel kippus tööst puudu tulema. «Mõtleme õige kõik koos, mida järgmisel veerandil ette võtta,» tegi Kai ettepaneku. Kärud peatusid. «Võiksite meile metskonda külla tulla,» pakkus Tuuli arglikult. «Isa viiks meid taimeaeda puukooli vaatama ja männinoendikku. Siis näete minu metskitse ka,» lisas ta juba julgemalt. See mõte meeldis kõigile. Nüüd said teisedki julgust. Annele tuli lasteaiaajast meelde tore muinasjutuõhtu, kus kõik lapsed olid raamatute tegelesteks riietatud. Hardi tahtis viktoriine teha. Rein lubas oma margikogu kaasa tuua.

«Väljas käime ikka sportimas ja mängimas ka!» usutles tähejuhte spordipoiss Martin.

Häid mõtteid oleks veelgi kogunenud, kuid äkki ilmus klassiaknale 1. klassi õpetaja ehmunud nägu. Õpetaja vehkis ägedasti kätega bussipeatuse suunas. Pikemata oli selge, et buss on tulekul. Bussilapsed haarasid koolikotid ja tormasid võidu peatuse poole — otse üle sõidutee. Tähejuhitud ei jõudnud muud kui päid vangutada. Järgmisel koondusel tuleb kindlasti liikluseeskirju meelde tuletada!

Viimane prahikärutäis sõitis prügimäele pidulikult ja suure saatjaskonnaga. Kõigil oli tehtud töö üle hea meel. Huvastijätuks hüüti: «Pühapäeval matkal kohtume!»

Illustreerinud KELLI KAGOVERE

Käin Sinuga iga päev koos koolis. Olen Sulle, vanematele ja õpetajatele heaks abiliseks. Minult saad teada: mis tunnid homme on, mida õppida anti, mida kooli kaasa võtta... Küllap nüüd arvasid ära, et olen

ÕPILASPÄEVIK

Sulle saan olla heaks abiliseks ainult siis, kui mind korralikult täidad. Hakkad õppima. Eesti keele koduste ülesannete kohalt vaatab vastu valge laik. Tuleta meelde! Eile kiirustasid vahe-

tunnile. Nüüd ei jää muud kui pinginaabri poole joosta. Jälle hulk aega niisama läinud.

Emale, isale, vanaemale ja vanaisale räägin sellest, kuidas Sul koolis läheb. Need lapsed, kes koolist neljade ja viitega tulevad, näitavad mind kodus uhkusega. Teadagi, et halb hinne ei rõõmusta kedagi. Siis mind häbenetakse ja põlatakse. Tunnen üht Jüri. Ta sai matemaatikas ainult häid hindeid. Ühel päeval sai ta aga kahe. Jüri kirjutas selle hästi väiksel. Vanemad märkasid ka seda tillukest kahte. Jüri tunnistas ausalt: jätsin koduse töö tegemata. Mul on hea meel, et juba järgmisel päeval võis Jüri matemaatika kõrvale kirjutada 5. Õpetaja lisas nimetähed ja sõna «Tubli».

Sellest kooliaastast lisandus minusse hulk uusi lehti. Ühel neist on andmed kooli kohta, kus õpid. Üks kümnenda klassi poiss ütles: «Kahju, et mul juba esimeses klassis sellist päevikut polnud. Olen unustanud, kes meile laulmist õpetas. Hea õpetaja oli. Laulmas käin praegugi.»

Infoleht «Kool-kodu». Mis see on? Lihtsamalt öeldes — teadeleht. Siia kirjutavad õpetajad vajalikke teateid vanematele. «Lugupeetud vanemad! Ootame teid koosolekule 25. nov. kell 19.00. Klassijuhataja Mets.» Mõnikord jälle tuleb õpetajal teatada vanematele midagi muud. Tiiu peab kandma prille, kuid ta ei tee seda. Siis õpetaja kirjutab: «Kallid vanemad. Jälgige, palun, et Tiiu õppides prille kannaks. Õpetaja Kask.» Tahtsid veel teada, kas arvestuskaarti «Ole terve» võid ise täita. Jah, seda täida ise. Tean paljusid tüdrukuid ja poisse, kes hommikul võimlevad. Selle võite kaardile märkida. Ainult võimlemisminutid arvesta vanemate abiga tervisekilomeetriteks.

Oled kindlasti märganud, et suurtel inimestel on taskuraamat, kuhu on märgitud aadressid, telefoninumbrid, sünnipäevad. Minul on nüüd samaks otstarbeks «Meelespea». Juhtub näiteks, et kaotad võtme. Ema läks kuhugi koosolekule, isa sõitis komanderingusse. Mida teha? Helistaks vanaemale, kuid number ununes. Nüüd aitan Sind mina.

Olen Sinu päevik ja räägin Sinust. Pea mind oma sõbraks. Kui mind alles hoiad, siis võid ka aastate pärast meenutada, mida tegid I klassis.

ELJU MARDI

Mari pärib

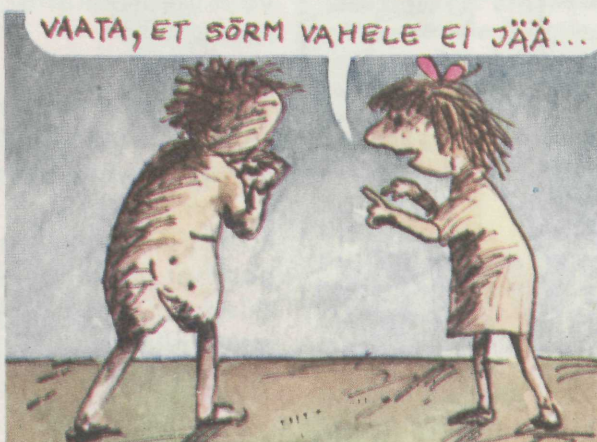
VIKTOR LIZUNOV

KASSIPOJAD ON KASSI POJAD
JA KUTSIKAD ON KOERA POJAD.
KARUL AGA ON KARUPOJAD
JA KANAEMAL KANAPOJAD.
KAS NEIL TÛTREID SIIS ÜLDSE EI OLE!
KUI NII, SIIS ON LOOMALAPS OLLA KÜLL KOLE.

JAAN RANNAP Käsper lendab

Kui mu õde Jaana väike oli, meeldis talle ilmaasju vassida.

«Vihm puhub,» ütles Jaana.
«Päike sajab,» kuulutas Jaana.
«Tuul loojub,» kinnitas Jaana, ise ringi vahtides, kes teda parandama hakkab. Juba oligi vanaema kohal.
«Vihma sajab, Jaanake, pea meeles, vihma sajab. Päike aga paistab. Ja tuul, sa ju tead küll, tuul hoopis puhub.»
«Jaana jutt,» lausus harilikult ema Jaana vassimiste peale.
«Ärge tehke temast välja,» soovitas isa kõigile, kes meil käisid. Kõik noogutasid. Aga kui Jaana hüüatas: «Käsper lendab!», asuti ometi üksteise võidu õigust jalule seadma.
«Kärbes lendab, Jaanake, kärbes lendab.

Onu Käsper peab pagaripoodi.»
Ükskord, kui me külas olime, tuli Jaana-
le tuju ka tädilastega vigurdada. Oli
just otsustatud lastepere saanisõidule
viia.

Jaanal kästi tädilapsed talvemundrisse
aidata.

«Kampsunid jalga!» kamandas Jaana.
Kaksikud istusid lõkerdades põrandale
ja pistsid jalad käistesse.

«Püksid selga!» nõudis Jaana, ja naerust
köverad, tõmbasid saanisõidulised karu-
püksid üle pea. Kui teised tuppa astusid,
vähkres naerust hingetu seltskond dii-
vanil, müksides üksteist sokkis ja saabas-
tes kätega.

Jaana, Jaana! Kas ma sulle küllalt ei
rääkinud: mängi vihmaga, mängi tuule-
ga. Need ei hakka sellest kõvemini
sadama ega valjemalt puhuma. Inimes-
tega peab ettevaatlikum olema. Nemad
võivad saanisõidule minnes lapsed, kes
end higiseks möllanud, koju jätta.

Illustreerinud EEVI VALDOV

Õekese mure

KATRIN KANTER

VEND JAAK JÄTTIS VALETAMISE MAHA:
TEAKS AINULT, KUHU! SAAKS AINULT NÄHA!
TEEKS SINNA AUGU, MATAKS VALED SEAL MAHA.
ET ENAM ÜLES EI LEIAKS, KUS OLI SEE PAIK.
ET ÄRAGI UNUNEKS SUUS VALEMAIK.

Illustreerinud PRIIT PÄRN

Punkt ja O

Läti kirjanik

JANIS BALTVILKS

SEISIS REA LÖPUS PUNKT — TAL ON AU SEE,
ET TA VIISAKALT LÖPETAB LAUSE.
VEERES MÖÖDA ÜKS JUHUSLIK O,
VAATAS,
IMESTAS: «OHOHOHOO!»

PUNKT /EI SUU PEALE KUKKUNUD TOO/
KÜSIS:

«ON TEIL EHK SOOVE,
OH O!»

VASTAS O:

«SINA ÜMARA SOO
HÄBIPLEKK, KUIDAS PÕÖRDUD MU POOLE!
OTSA VAADATA SUURELE O-LE
ÄRA PROOVIGI, KRIBU! NO-NOO!»
«SUUR KÜLL, AGA AUKLIK KUI NULL JUST,»
MÖTLES PUNKT, NÄHES TEISE ULJUST.
«KAS SEE NARR EI PÕE SUURUSEHULLUST!»

Tõlkinud KALEV KALKUN ja LEELO TUNGAL

Ema tikib lille

Moldaavia kirjanik VASILE ROMANTŠUK

PUNAST LILLE TIKIB EMA.
VALGE RIIDE PEALE TEMA
VÕLUB ÕIELEHE — JUBA
LILLELÕHNA TÄIS ON TUBA.

LILLET, MILLE TIKKIS EMA,
IGA LEHT NÄIB TÕELISENA.
MESILANEGI SAI PETTA —
ÕIEPÕHJAST OTSIS METT TA!

Tõlkinud LEELO TUNGAL

Kaisa

PEEP ILMET

KAISAL TULI KALAISU,
TORKAS MEELDE VESKIRISU.
JÖELE JOOKSIS KÄBE KAISU,
LASKIS KUIVAKS VESKIPAISU.
NII ET LAIALT LENDAS LÖDI,
KARGLES KAISA KESET PLÖDI.
SÕRMED MUTTA SUSKAS KAISA,
VISKAS VÄLJA LUTSU LAISA,
UPPI LÜKKAS VESIRATTA,
KODUS LUTSU PISTIS PATTA.

Kuidas saabub rahu

Leedu kirjanik ANSELMAS MATUTIS

KAKSIKUTEL TŪLI TŪLI —
PIKK JA TŪUTU, TŪHI TŪLI.
EMA ANTUD PEHME LAKS
RIIU LÖPETAS SIIS, — PLAKS!

JA NŌNDA SAABUS RAHU.

POISIL OLI SÄRAY SAABEL.
«STUH-SÄUH! KÜLL SEE AED MULT SAAB VEEL!»
ÄKKI MÄRKAS VÄIKEMEES
MEELESPEAŌIT JALGE EES.

JA NŌNDA SAABUS RAHU.

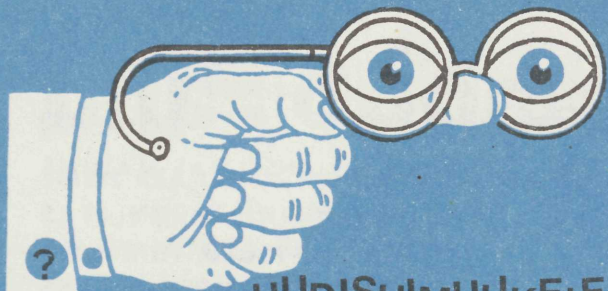
VAATAS: MOONID LOOGUS MAAS ...
SAABEL KEPIKS MUUTUS TAAS.
OTSA LÖPPES RUMAL LUST —
HÄBENES POISS RUMALUST.

JA AEDA SAABUS RAHU.

Vene keelest tõlkinud LEELO TUNGAL

Illustreerinud HELDUR LARETEI

UUDISHIMULIKELE KUIDAS SEEMNED REISIVAD!

Mitmel viisil. Takjanupp haagib end möödujate külge. Vöilille ja ohaka seemned tõstab tuul lendu. Jõeäärsete taimede seemneid kannab edasi vesi. Marjade seemneid toimetavad laiailinnud.

Kõige pikema reisi on aga teinud õunte seemned, mis olid koos kosmonautidega kosmoselaevas «Saluut-6». Need tiirufasid peaaegu pool aastat ümber maakera. Nüüd on nendest seemnetest kasvatatud Ukraina linnas Mljevīs noor viljapuuaed. Ja vaat mis huvitav: kosmose käinud seemnetest võrsunud õunapuudele tulid viljad 2—3 aastat varem kui tavalistele noortele õunapuudele.

KUS ASUVAD KÕIGE LAIEM JA KÕIGE KITSAM TÄNAV!

Kõige laiem tänav maailmas asub Lõuna-Ameerikas Brasiilia pealinnas. See on 250 m lai ja sinna mahub kõrvuti seisma 160 sõiduauto. Kõige kitsam tänav asub Itaalia pealinnas Roomas. See on vaid 48 cm lai. Et üle tänava jõuda, on vaja astuda vaid üks samm.

Kuidas AIVAR POHLAK õunauss kuu peale minna kavatses

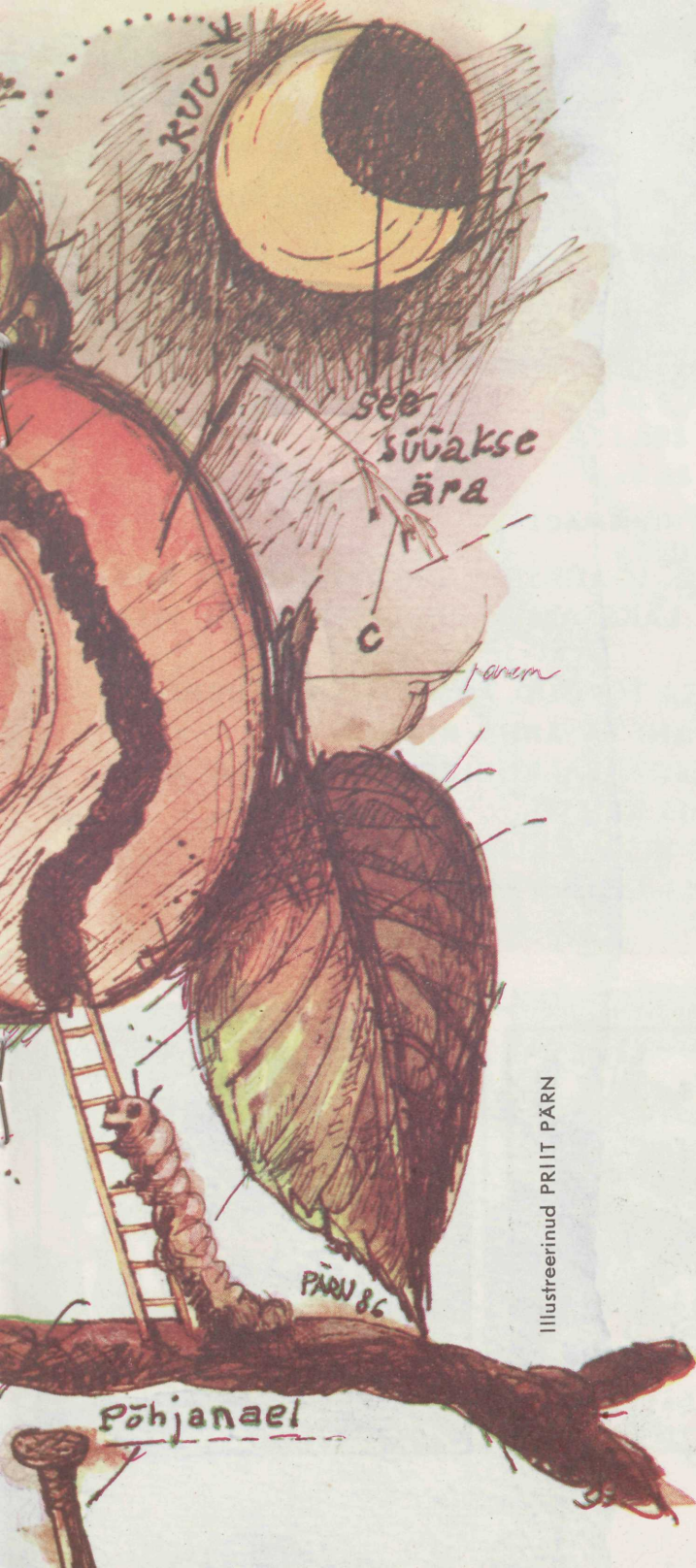
Vana suislepa ladvas ühes punasekirju õunas elas iseäralik õunauss. Sel ajal, kui teised ussid õnauuristamisega tegelesid, kõõlus ladvaõunauss oma õunamaja aknal, unistas ja mõtles. Eks tal oli hea unistada seal kõrgel puuladvas — vaatama ulatus ju üle terve õunaaia. Õhtul, kui teised õunaussid end magama sättisid, oli ladvaõunaussil päevastest mõtlemistest ja vaatamistest terve rida küsimusi tekkinud.

«Naaber, ae, naaber,» tülitas ladvaõunauss sellistel puhkudel kõrvalõunas elavatel auväärsetel õunaussitaatidel. «Kas on mingit vahet meil ja nendel õunaussidel, kes sibulõuntes elavad?» Ja enne kui õunaussitaat oma vastusega valmis sai, oli temal juba uus küsimus ootamas: «Aga miks läheb mõni õun enne pehmeks kui teine?»

Ühel ööl, mil ladvaõunauss oli auväärsele õunaussitaadile jälle rohkelt küsimusi jaganud, sai õunaussitaadi kaasal, matsakal õunaussiemandal, sellest villand.

Illustreerinud PRIIT PÄRN

«Kuule, sina, ladvaõunauss, mine õige Kuu peale!» kurjustas ta.

«Saaksid vähemasti teised magada, kui sa ise ei taha!»

Ladvaõunauss jäi mõtlema. Tõepoolest, miks ka mitte.

Järgmisel päeval said kõik suislepapuu õunaussid teada, et ladvaõunauss on otsustanud Kuu kolida.

«Mis sa seal Kuu peal tegema hakkad?» küsisid mõned uudishimulikud ladvaõunaussid.

«Sean elamise sisse ja eks siis näe. Seal kõrgelt võib hea vaade olla,» unistas ladvaõunauss.

«Aga millega sa lähed?» pärisid teised. «Raketiga,» vastas ladvaõunauss ning hakkas oma elupaika, ladvaõuna, raketiks ümber kohandama. Osa õunausse küll naersid ja ütlesid, et kaugele sa sellise raketiga ikka lendad. Kuid ladvaõunauss lausus lihtsalt: «Ega ma väga kaugele tahagi lennata. Hea, kui aiast väljagi saaks. Edasi lähen juba jala.»

Ühel tuulisel sügisööl startiski ladvaõunauss oma raketiks ümberkohandatud ladvaõunaga vana suislepa ladvast ning maandus õnnelikult aia taha.

Järgnevatel öödel hakkasid puu otsa jäänud õunaussid märkama, et Kuu kahaneb.

«Kas tõesti on ladvaõunauss kohale jõudnud?» küsisid ühed.

«No muidugi! Näete ju ise, Kuu jääb aina väiksemaks. Ladvaõunauss sööb teda,» vastasid teised.

Aga ladvaõunauss kõndis sel ajal, pamp seljas, rõõmsalt mööda teed. Et ta Kuu peale ei saa, see oli tal juba ammu selge. Käin pisut niisama maailmas ringi, oli ladvaõunauss otsustanud ning seadnud sammud naaberaia suunas.

MIKS ÜHEL MÄTTAL KASVAVAD ÜMMARGUSED, TEISEL PIKERGUSED JÕHVIKAD!

Nagu õunu aias, nii on ka jõhvikaid soos palju sorte. On varaseid ja hiliseid, ümaraid ja pirnikujulisi, suuri ja väikesi. Kõige suuremad on inimeste poolt aretatud jõhvikad. Läti Teaduste Akadeemia botaanikaaias loodi jõhvikasort, mille marjade läbimõõt on 2 sentimeetrit. See tähendab, et umbes niisama palju kui keskmisel kastanimunal või õige priskel sarapuupähklil. Niisuguse jõhvika istandused on rajatud juba kuues metsamajandis.

Illustreerinud JAAN TAMMSAAR

MIKS RAUD ROOSTETAB!

Metalle peetakse rahvasuus vastupidavuse ja tugevuse võrdkujuks, ometi pole enamik neist kuigi püsivad. Raud roostetab, vask ja pronks tumenevad või kattuvad roheka kihiga, hõbe läheb mustaks ja alumiinium tuhmutub. Kõik see on korrosioon ehk roostetamine.

Raud saadakse rauamaagi sulatamisel kõrgel temperatuuril. Kõigil metallidel on üks imelik omadus: nad tahavad tagasi jõuda oma loomuliku olekusse, maagiks. See ongi roostetamine. Rahvamajandusele tekitab roostetamine väga suurt kahju. On välja arvatud, et kui aasta jooksul kümnes kõrgahjus valmistatakse rauda, siis sama ajaga roostetab ära ühe ahju toodang. Kasutusel olevate teras- ja raudesemete keskmiseks elueaks peetakse 15 aastat.

«Joonistamas»
joonistanud MARITA PRUUL
Tornimäe 8-kl. Koolist

Lumesõda

Sulailmaga ma õue
kutsun kaasa sõbra,
et saaks maha pidada
üks äge lumesõda.

Õhus pallid vihisevad,
sõda pole nali.
Poisid ainult nohisevad —
võitlus väga vali.

Homme jälle mängime
õues lumesõda.
Täna võit läks sõbrale,
homme võidan mina.

RAUNO TEESALU,
Tartu 10. Keskkooli
III klassi õpilane

«Mängimas»
joonistanud AGE ALLAS
Võru Pioneerimajast

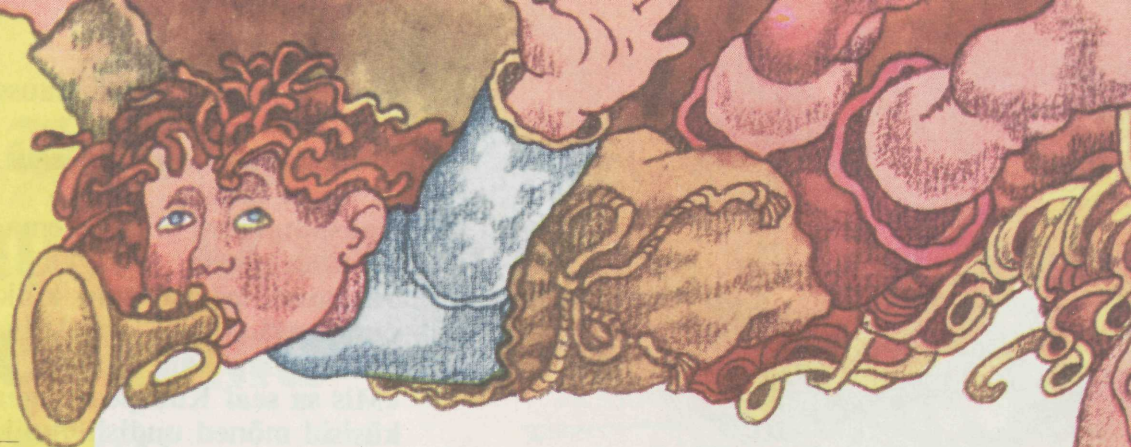

Leevikesed

Oli oktoobrikuu. Väljas pais-
tis päike, oli ilus ilm. Mängi-
sin toas. Vaatasin aknast väl-
ja. Oi! Leevikesed! Nii palju
korraga! Põõsa peal ja kase
otsas ka. Istuvad ja ära ei
lenda. Hüüdsin ema ka vaa-
tama. Hakkasime leevikesi
kokku lugema! Kaks ja kaks
ja veel üks... Küll nad olid
ilusad.

Pärast vaatas ema kalendrist,
et oli 17. kuupäev. Nii vara
sügisel pole ma enne leevi-
kesi näinud.

EVA-HELEN TALVIK,
Järva-Jaani Keskkooli
I klassi õpilane

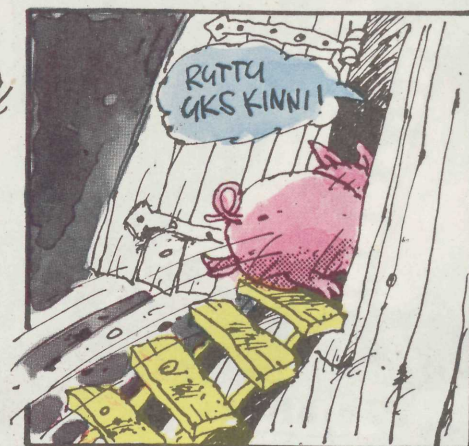
Kisa ÜLLE NIINEMÄGI

LAPSED KÄRATSESID. IGAÜKS PÜUDIS TEISEST ÜLE RÄÄ-
KIDA. KASVATAJA LÄKS AKNA JUURDE JA TEGI SELLE
LAHTI.

«MINE VÄLJA, MIS SA TÖRGUD, MINE, MINE!» KURJUSTAS
KASVATAJA. SIIS PANI TA AKNA KINNI.

«KASVATAJA, KELLEGA SA RIIDLESID? MIKS SA AKNA
LAHTI TEGID?» KÜSIS KRISTO.

«KASVATAJA AJAS KISA VÄLJA,» ARVAS ERGO.
JA TÖESTI, TOAS OLII JÄLLE VAIKNE.

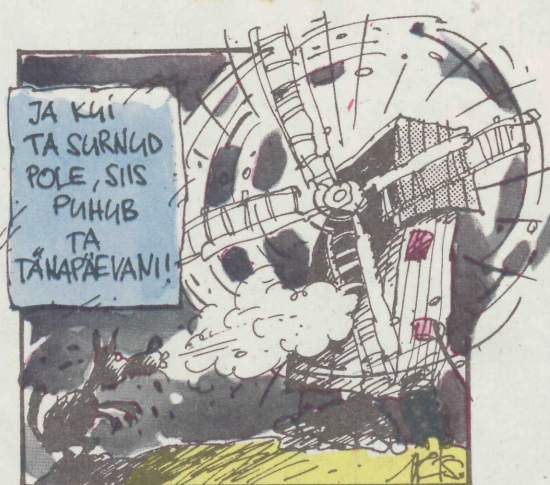
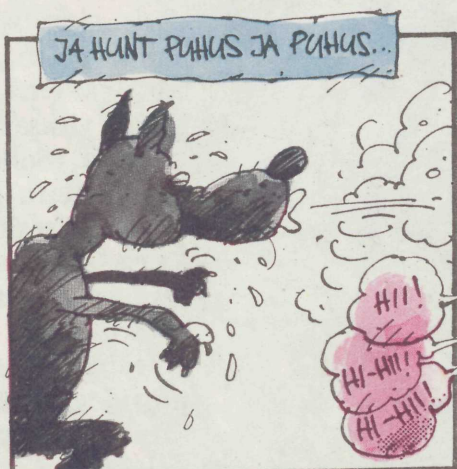
ENO RAUD

Kui kohutav

SUVISEL AJAL VÕIB MAAL NÄHA NII MÖNDAGI. MÖNIKORD SUVEL VÕIB NÄHA MAAL ISEGI ROTTI. ÜKSKORD SEISIS LAPS MAJA EES VÄLISTREPIL JA TREPI ALT TULIGI VÄLJA ROTT.

LAPS JOOKSIS KIIRESTI TUPPA EMA JUURDE. «KAS TEAD, EMA!» HÜÜDIS TA. «MA NÄGIN ROTTI! KUI KOHUTAV!» SAMAL AJAL JOOKSIS AGA ROTT KELDRISSSE TEISTE ROTTIDE JUURDE JA HÜÜDIS: «KAS TEATE, SÕBRAD! KUI KOHUTAV! MA NÄGIN INIMEST!»

Illustreerinud EEVI VALDOV

Joonistanud HILLAR METS

Hinded

«Üks» on väga vastik hinne, «kaks» on veidi parem, «kolm» on koolipoisi hinne, «neli» veelgi parem. «Viis» on selle lapse hinne, kes vaid kuulab, kes vaid õpib, kes on väga hoolikas.

«Kahte» pole üldse vaja, «ühte» veelgi vähem. «Kolm» on paras poisi hinne, mulle sellest vähe. «Viis» on selle lapse hinne, kes vaid kuulab, kes vaid õpib, kes on väga hoolikas.

SIGNE KALLSON
Aha Keskkooli
IV klassi õpilane

Vanaema tuli külla

Oh, mis tore päev on täna — külla tuli vanaema. Jooksen vastu, ütlen: «Tere! Ootas sind me lastepere.»

Õunad, präänikud ja koogid — need on täna meie söögid. Vanaema harva käib, siis ju maistada võib.

ANDRUS LUMI,
Paide 3. Keskkooli
IV klassi õpilane

Tark konn

ROBI VAIDLO

ja kaval konn

Elasid kord kaks konna. Üks neist tahtis teisest alati targem olla. Tarkust oli tal kogutud terve toobritäis, aga kavalust polnud vennikesele kübetki külge jäänud. Teisel konnal jälle tarkust küll vaid tarviline jagu, aga kavalust seevastu kuhjaga.

Jalutasid kord tark konn ja kaval konn koos heinamaal. Neid juhtus nägema kurg, kes siin toidupoolist otsis.

«Tervitus, konnaisandad!» rõõmustas kurg. «Kuhu siis minek?»

«Niisama jalutame,» kostsid konnad. Ja tark konn lisas: «Peab ringi käima ja ümber vaatama, ikka peab käima ja vaatama, kuidas muidu neid teadmisi juurde tuleb.»

«Ohoo!» tunnustas kurg. «Kui sa niimoodi tarkust taga ajad, siis sa peaksid ka teadma, kes mina olen.»

«Tean. Kurg oled,» kostis konn.

«Aga kas sa seda ka tead, mida kurg sööb?» küsis kurg.

Illustreerinud JAAN TAMMSAAR

«Tean. Ko-ko-konn...» Siinkohal jäi vaesel konnal hing hirmust kinni.

«No kui nii täpselt tead, siis head teed sul minna.» Ja kurg napsas tark-olla-tahtja nokka.

«Kas sina ka väga tark oled?» päris kurg allesjäänud konnalt.

«Oh, mis nüüd mina.» Vastaja lõi tagasihoidlikkusest koguni silmad maha.

«Kas sina ka arvad, et ma kurg olen?»

«Mitte sinnapoolegi,» kostis kaval konn.

«Känguru oled, vaat, kes sa oled.»

«Känguru?!» imestas kurg. «Ega siis kängurud konni söö!»

«Mina seda ei tea, kas kängurud konni söövad või mitte, aga seda tean kindla peale, et sakomoorad on hakanud kurgi sööma.»

«Sakomoorad! Ha-ha-ha,» naeris kurg.

«Naljavend! Kes need sakomoorad üldse on?»

«Kas sina siis ei tea?» imestas kaval konn. «Näe, üks tuleb parasjagu sealt võsa vahelt.»

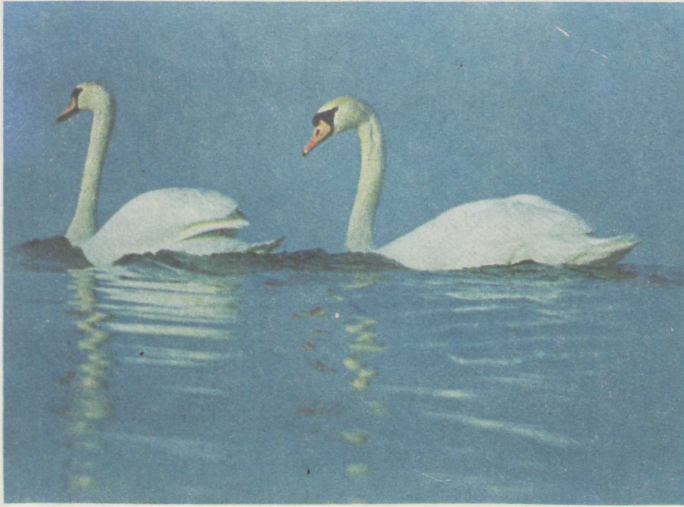
Kurg vilksas igaks juhuks selja taha vaadata. Sellest oli küllalt, kaval konn jõudis peitu pugeda.

«Ära pääsesin!» rõõmustas ta mätta all.

Kurg aga plagistas pahaselt nokka ja siunas: «Sõida oma sakomooradega Sirtsu sohu või Ritsika rappa! Sinusugust ei taha suhugi võtta. Ajad oma sulijuttudega mul veel suled lahti!»

Mis sel pettasaanud kurel muud üle jäi kui kiruda.

Kühmnokk-luiged.

Matsalu laht Haeskas.

Pildistanud FRED JÜSSI

MATSALU...

looduskaitseala teatakse Eestimaa looduskaitsealadest kõige paremini. Pole ka midagi imeks panna, kui sealset loodust on uuritud juba üle saja aasta. Esimese linnuretke Matsalu lahe roostikkudesse tegi Valerian Russow Tartu ülikooli zooloogiamuuseumist 1870. aastal. Pärast tulid siia veel paljud looduseuurijad. Eriti väärt teadmisi Matsalu kohta andis oma teaduslikes töödes professor Eerik Kumari.

Muidugi pole Matsalu lahel olnud kogu aeg looduskaitseala. Varemalt olid siin kuulsad linnujahimaad. Jahipidamine lõpetati alles nelikümmend aastat tagasi ja looduskaitseala loodi koos Vaika, Viidumäe ja Nigula looduskaitsealadega 1957. aastal. Nüüd räägitakse palju veel ka rahvusvahelise tähtsusega Matsalu märgalast. See on sama mis Matsalu looduskaitseala, ainult et märgala piirid on märksa laiemad. Märgaladeks nimetatakse muidugi soid, rabasid, looduslikke ja inimeste loodud veekogusid, olgu need siis seisva või voolava veega. Sinna kuuluvad ka merelahed, nagu

on Matsalu. Märgalal ärgu olgu aga mõõna ajal üle kuue meetri vett. Kui vett on rohkem, siis pole see enam märgala. Nii on kokku lepitud riikide ja rahvaste vahel. Kui aga rääkida Matsalu looduskaitsealast, siis tõusevad küll kõigepealt meelde suured ja häälekad pillirooväljad. Niisuguseid ei leidu kusagil mujal Eestis ega Baltimaadelgi. Roostikes elavad hallhaned, tuhanded pardid ja naerukajakad. Siin on ka kumedalt mõrgava hüübi ja paljude teiste roostikulindude elupaik. Et roovälju uurijad jalgsi läbi käia ei suuda, siis lendavad nad lindude loendamiseks kaitseala kohal helikopteriga. Tänavu leiti avioloendustel — nõnda nimetatakse linnuloendust õhust — enam kui kuuskümmend kühnokkluige pesa. Peale pillirooväljade leidub looduskaitsealal veel laiulduht ja terve hulk meresaaari, mõned suuremad, mõned õige tillukesed, metsad veel peale selle. Sellepärast ongi loodus nii vaheldusrikas ja huvitav. Aga ärge arvake, et Matsalus ainult linde uuritakse. Teadlased uurivad

siin kõike, mis näitab, kui muutlik on loodus. Looduses toimuvaid muutusi on tänapäeva maailmas väga tähtis tunda, sest nende varal võime mõista, mida toob meile tulevik. Palju huvitavaid andmeid leidub Matsalu looduskaitsealal asuvas lindude rõngastamise keskuses. Rõngastatakse ju Matsalu rõngastega linde üle kogu Eesti, igal aastal rohkem kui sada tuhat. Omamoodi sündmuseks Matsalu mail on lindude läbirände ajad. Kevadel, aprillis, annavad kontserte suured laululuikede parved. Mais tulevad valgepõsk-lagled, septembris ja oktoobris täidavad õhku tuhandete hanede ja sookurgede hääled. Matsalu loodus on rikas, aga siinsed rikkused pole iga rännumehe matka jaoks. Siin, nagu mujalgi looduskaitsealadel, tohivad ringi käia ainult need, kelle töö seda nõuab või kelle liikumist juhib ekskursiooni-juht. Nii on lood Eestimaa looduse varakambri ühe kõige suurema aardega — Matsalu looduskaitsealaga.

FRED JÜSSI

Raudteejaam

Joonistanud HELI VEIGEL

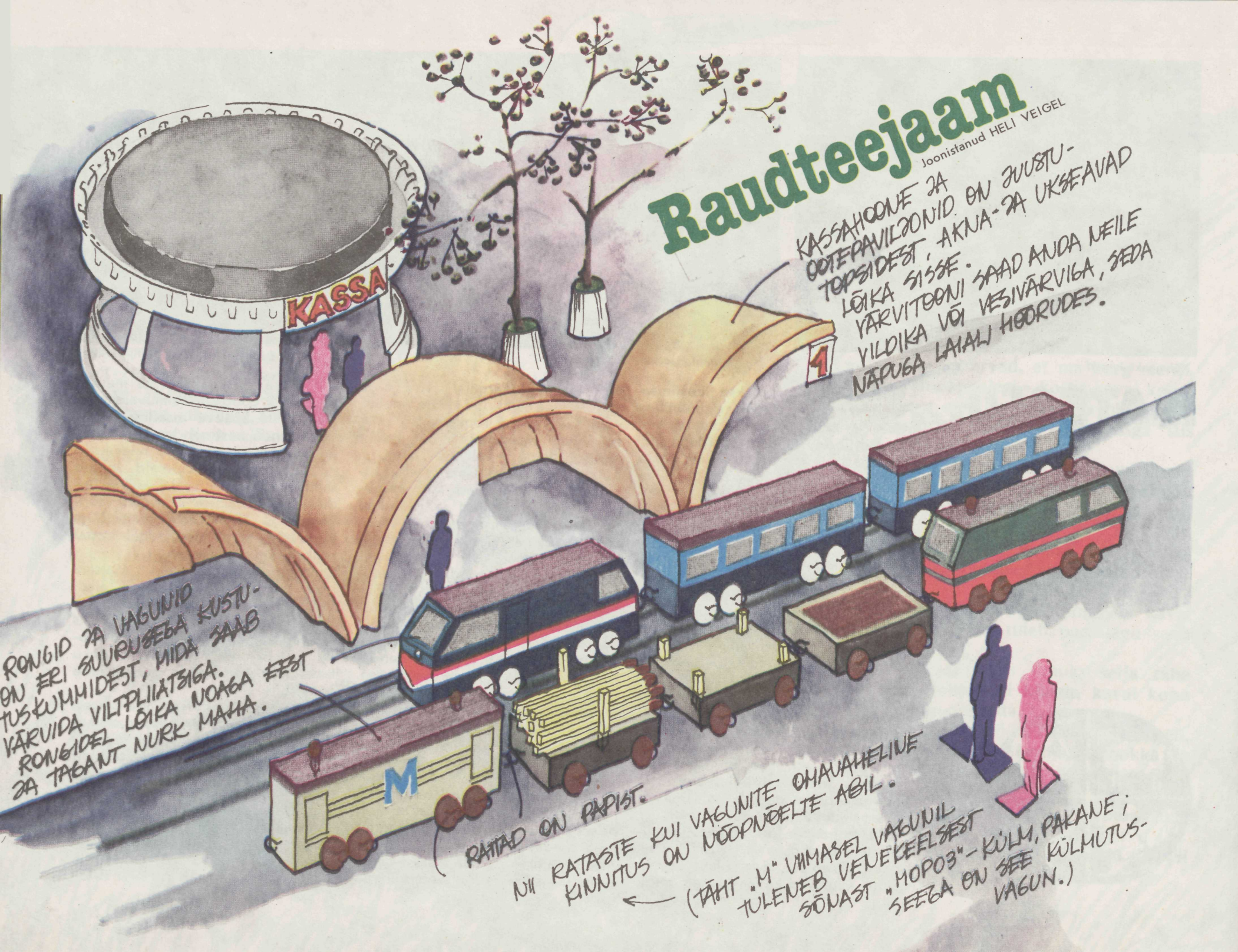
KASSAHOONE JA
OOTEPAVILJONID ON JUUSTU-
TOPSIDEST, AKNA- JA UKSEAVAD
LÕIKA SISSE.
VÄRVITOODNI SAAD ANDA MEILE
VILDIKA VÕI VESIVÄRVIGA, SEDA
NAPUGA LAIALI HOORUDES.

RONGID JA VAGUNID
ON ERI SUURUSEGA KUSTU-
TUSKUMMIDEST, MIDA SAAB
VÄRVIDA VILTPLIIATSIGA.
RONGIDEL LÕIKA NOAGA EEST
JA TAGANT NURK MAHA.

RATAD ON PAPIST.

NI RATASTE KUI VAGUNITE OMAVAHELISE
KINNITUS ON NÕOPUOELTE ABIL.

(TÄHT "M" VIIMASEL VAGUNIL
TULENEB VENEEKEELSEST
SÕNAST "МОПОЗ" - KÜLM, PAKANE;
SEEBA ON SEE KÜLMUTUS-
VAGUN.)

LEIA KAHE HAMMASRATA VAHEL KUUS ERINEVUST.

KELL ON TÄPSELT KOLM. MILLINE LAUAL OLEVATEST KELLADEST ON ÕIGE!

MILLISED KELLAD ON SIIA Joonistatud! NISTATUD!

KUMBA PIDI TULEB NUPUST KEERATA, ET OSUTI LIIGUKS ROHKESE NOOLEGA NÄIDATUD SUUNAS.

MITU KORDA LUUP SUURENDAB! KASUTA JOONLAUA VÕI PABERIRIBA ABI.

Joonistanud KURTI VOOT

ELKND Keskkomitee ja ENSV Pioneeriorganisatsiooni Nõukogu lasteajakiri «Täheke» nr. 11 1986. Ajakiri asutatud jaanuaris 1960. Ilmub kord kuus. EKP Keskkomitee Kirjastus. Toimetuse aadress: Tallinn 200 107, Pärnu mnt. 67-a. Toimetus käsikirju ei tagasta.

Kollegium: E. Haamer, V. Kotkas, E. Mardi, H. Mänd, H. Rafaste, V. Variksaar, V. Variksaar. Telefonid: peatoimetaja E. Mardi 681-495, vastutav sekretär V. Variksaar 681-497, vanemtoimetaja J. Rannap 681-497, kunstiline toimetaja J. Tammsaar 681-400, toimetaja E. Allikmaa 681-538, tehniline toimetaja A. Lill 681-496, sekretär-masinakirjutaja A. Kuuskemaa 681-400.

Laduda antud 29. 09. 1986. Trükkida antud 21. 10. 1986. Trükkiarv 78 000. Ofsetpaber nr. 1. 60x90/8. Trükipoognid 2. Arvestuspognid 2,91. Tingvärviõmmissid 8,0. MB-09941. Tellimise nr. 3751. EKP Keskkomitee Kirjastuse trükkida, Tallinn 200 090, Pärnu mnt. 67-a.

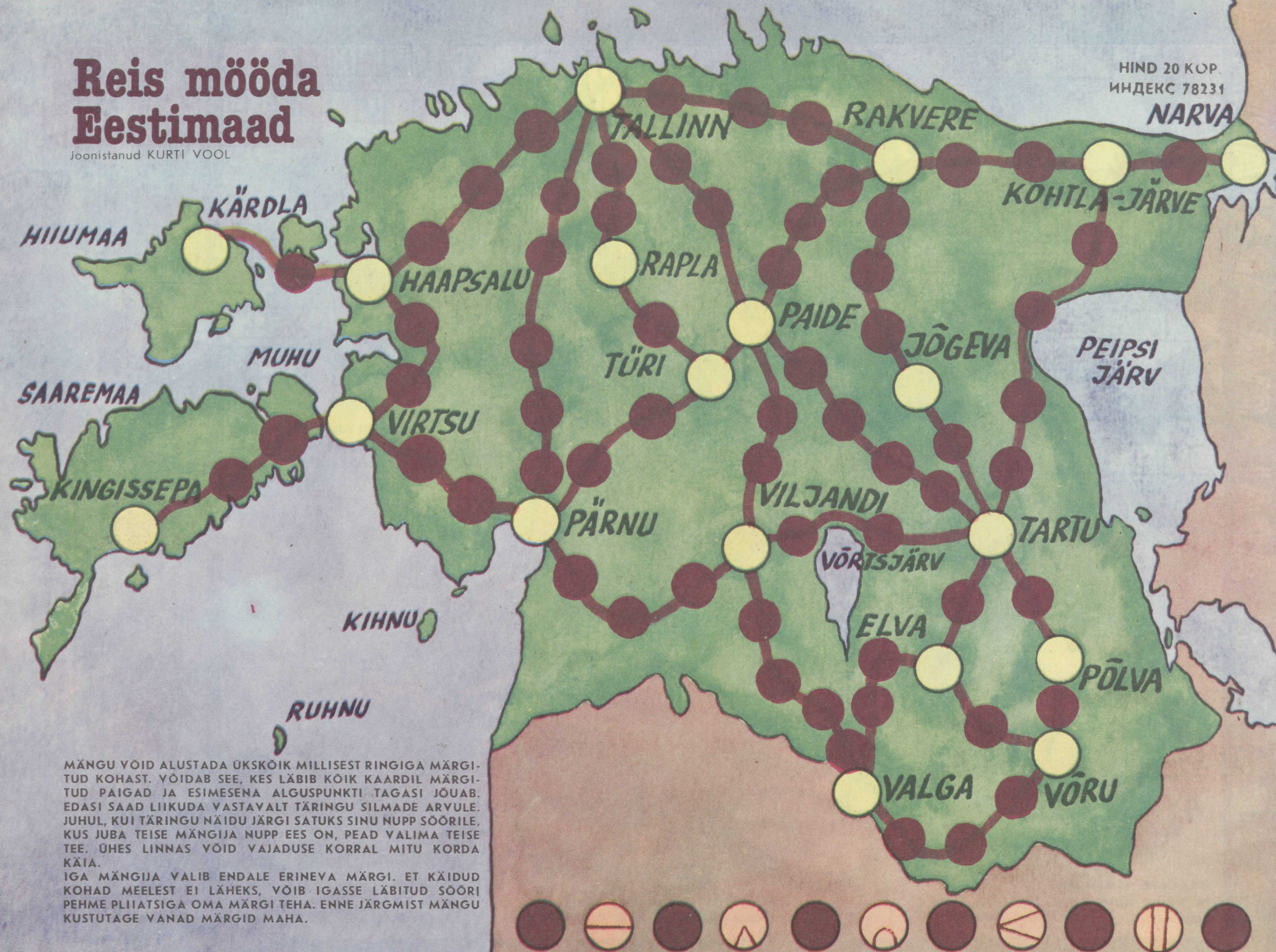
Esikaanel EDGAR VALTERI joonistus «Enne koondust».

Детский журнал ЦК ЛКСМ Эстонии и Советского Пioneерской организации Эстонской ССР «Täheke» («Звездочка»). На эстонском языке. Выходит один раз в месяц. Типография Издательства ЦК КП Эстонии, Tallinn, 200090, Пярну maaküla, 67-a. Адрес редакции: ЭССР, Tallinn, 200107, Пярну maaküla, 67-a. Цена 20 коп. Объем 2 печ. листа. Тираж 78 000. Заказ 3751.

Reis mööda Eestimaad

Joonistanud KURTI VOOL

HIND 20 KOP.
ИНДЕКС 78231

MÄNGU VÕID ALUSTADA ÜKSKÕIK MILLISEST RINGIGA MÄRGITUD KOHAST. VÕIDAB SEE, KES LÄBIB KÕIK KAARDIL MÄRGITUD PAIGAD JA ESIMESENA ALGUSPUNKTI TAGASI JÕUAB. EDASI SAAD LIIKUDA VASTAVALT TÄRINGU SILMADE ARVULE. JUHUL, KUI TÄRINGU NÄIDU JÄRGI SATUKS SINU NUPP SÖÖRILE, KUS JUBA TEISE MÄNGIJA NUPP EES ON, PEAD VALIMA TEISE TEE. ÜHES LINNAS VÕID VAJADUSE KORRAL MITU KORDA KÄIA.

IGA MÄNGIJA VALIB ENDALE ERINEVA MÄRGI. ET KÄIDUD KOHAD MEELEST EI LÄHEKS, VÕIB IGASSE LÄBITUD SÖÖRI PEHME PLIATSIGA OMA MÄRGI TEHA. ENNE JÄRGMIST MÄNGU KUSTUTAGE VANAD MÄRGID MAHA.

